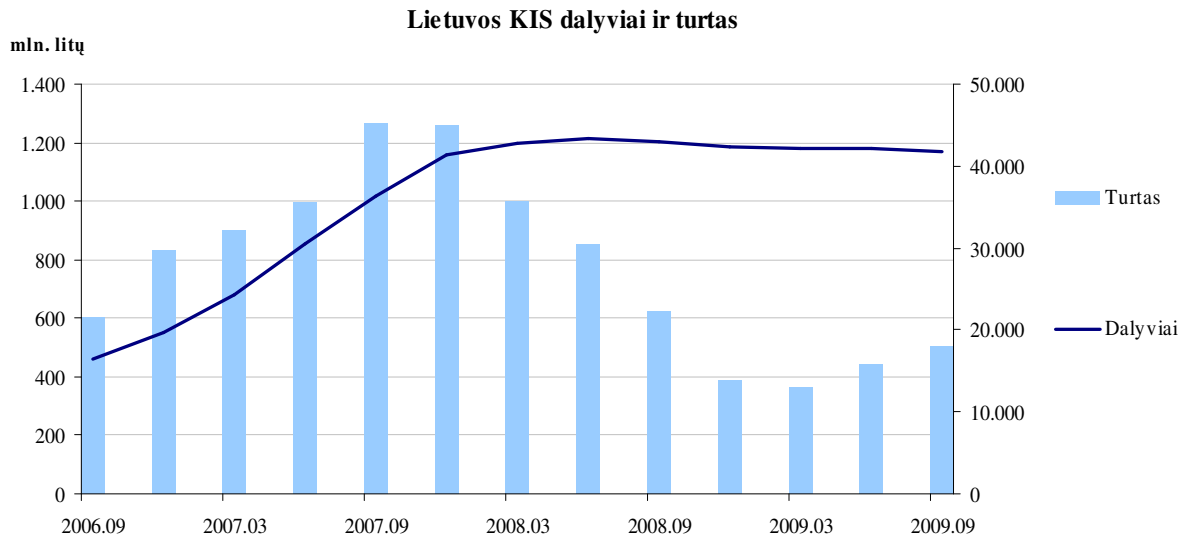

Finansų analitikų asociacijos Lietuvoje viešai platinamų akcijų fondų reitingai 2006 09 30 – 2009 09 30

Jau daugiau nei dvejus metus į kolektyvinio investavimo subjektus (KIS) investavusių asmenų skaičius išlieka stabilus. Nepasitraukusieji per 2008 metų dramatiškus akcijų kainų kritimus 2009 metų antrąjį ir trečiąjį ketvirčiais jau galėjo stebėti rinkų atsigavimo ženklus. Lietuvoje įsteigtų KIS valdomas turtas 2009 rugsėjo 30d. sudarė 505 mln. litų, lyginant su 384 mln. litų kovo pabaigoje. Didžioji dalis ūgtelėjimo buvo dėl augusios akcijų ir fondų turto vertės.

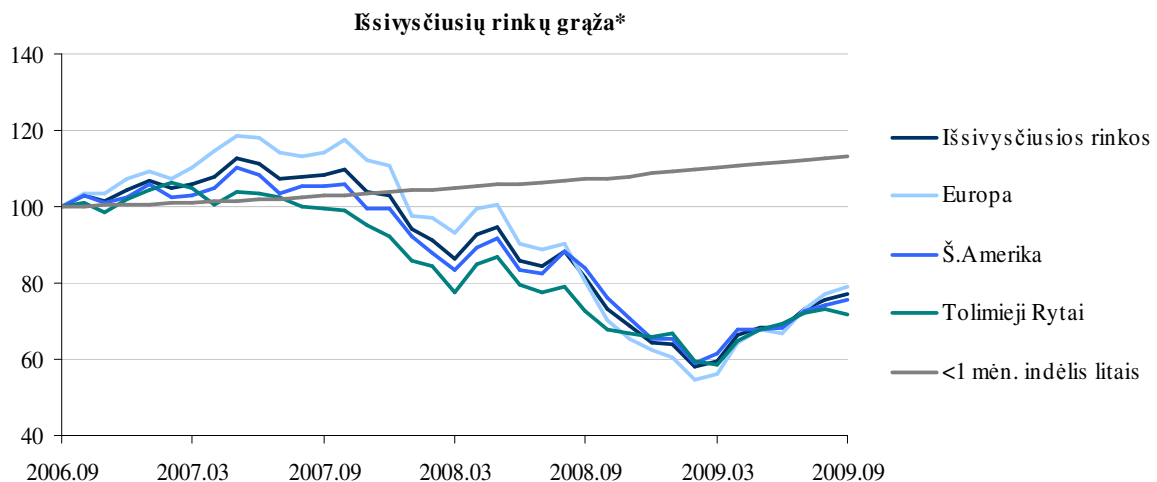

Šaltinis: Lietuvos Vertybinių popierių komisija

Akcijų rinkų rezultatai ir fondų reitingai

Išsivysčiusios rinkos

Išsivysčiusių rinkų pagrindinių regionų indeksai žemumas pasiekė 2009 metų kovą ir po to gana sinchroniškai kilo. Vis dėlto trečiojo metų ketvirčio pabaigoje pradėjo ryškėti gražos skirtumai. Skaičiuojant mėnesinius rezultatus litais, per du pastaruosius ketvirčius nuo žemumų Europos indeksas kilstelėjo 44%, tuo tarpu Tolimųjų Rytų indeksas – „vos“ 23%.

* – LTL, periodo pabaigai

Šaltiniai: Morgan Stanley Capital International (MSCI), Lietuvos bankas, FAA skaičiavimai

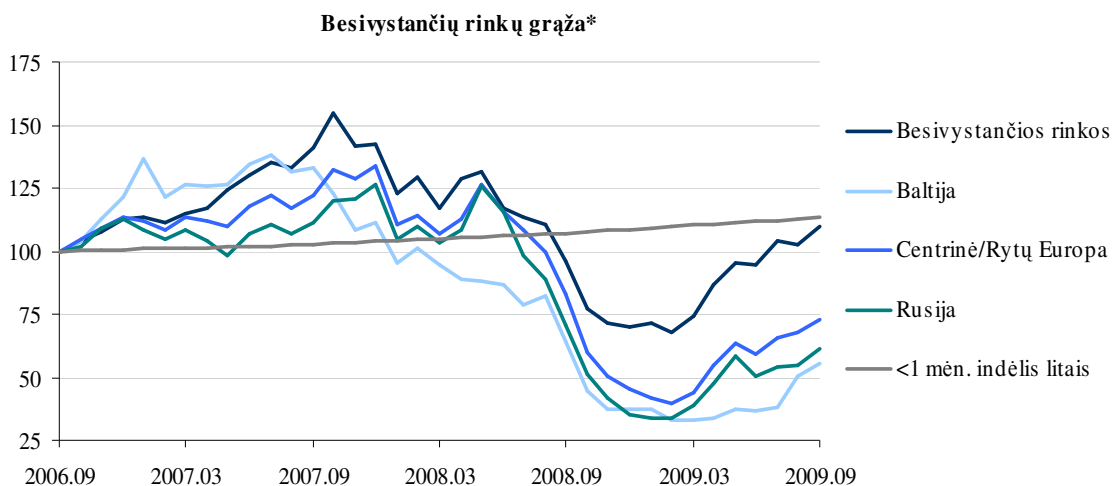
Žvelgiant į kiekvieną išsivysčiusių rinkų regioną reprezentuojančius MSCI indeksus, grąžos/rizikos rezultatai nevienareikšmiai (žr. Priedą 1). Europos indekso rizika aukščiausia, tačiau nuostoliai – mažiausi, taigi grąžos/rizikos santykis geriausias. Šiaurės Amerikos ir Pasaulio indeksai tarpusavyje panašūs, tuo tarpu Tolimųjų Rytų indekso svyravimai mažiausi, tačiau 3 metų vidutinė grąža prasčiausia. Tokia situacija rodo, kad rizikingesnės investicijos kurį laiką smuko smarkiau, tačiau atsigavimo laikotarpiu greičiau susigrąžino prarastas pozicijas.

Vertinant konkrečius Lietuvoje platinamus fondus, 6-ių (iš 21) grąža buvo aukštesnė už atitinkamų indeksų. Tai neblogas rezultatas, tačiau ir čia būdingas bruožas, kad tokia grąža buvo užfiksuota esant ir didesnei nei indekso rizikai. Apskritai, vos vieno fondo rizika buvo mažesnė nei indekso, o mažesnės nuostolių rizikos nepademonstravo nei vienas.

Kita vertus, nepaisant to, kad Tolimųjų Rytų regionas tarp išsivysčiusių rinkų 3 metų laikotarpiu atrodo prasčiausiai, vienas šio regiono fondas sugebėjo kilstelėti iki 5 balų. Geriausius vidutinius reitingus kol kas ir toliau išlaiko Pasaulio rinkose investuojantys fondai.

Besivystančios rinkos

Besivystančios rinkos antrąjį-trečiąjį ketvirčiais taip pat ūgtelėjo, ir dar stipriau nei išsivysčiusios rinkos. Nuo kovo iki rugsėjo pabaigos indeksai pasiekė 48-68% prieaugius. Bendro besivystančias rinkas apimančio indekso grąža 3 metų laikotarpiu netgi sugrįžo į „žaliąją“ zoną. Antrąjį ketvirtį blankiai pasirodęs Baltijos indeksas galų gale išsijudino, bet kitų regionų rezultato nesugebėjo pavyti.

* – LTL, periodo pabaigai

Šaltiniai: MSCI, NASDAQ OMX, Lietuvos bankas, FAA skaičiavimai

Aukščiausius reitingus gavo bendrai besivystančiose rinkose investuojantys fondai (žr. Priedą 2) dėl mažesnių nuostolių ir mažesnių grąžos svyravimų. Vis dėlto, nors Baltijos regionas atrodo prasčiausiai lyginant indeksus, čia investuojantys fondai jau kurį laiką gauna neblogus įvertinimus. Vėl dera pagirti Baltijos fondų valdytojus – visų fondų tiek grąžos, tiek rizikos rodikliai yra geresni už OMX Baltic indekso. Rizika paprastai mažesnė už daugelio kitų besivystančių regionų fondų, tuo tarpu grąža dažniausiai skiriasi nedaug.

Po dramatiškų akcijų vertės kritimų 2008 metais pastarieji du-trys ketvirčiai galėjo įkvėpti šiek tiek optimizmo. Rizikingiausi regionai ir fondai, prieš tai praradę daugiausiai, atsigavimo laikotarpiu dažniausiai ir susigrąžino daugiausiai vertės. Be diversifikavimo naudos, tokie pokyčiai iliustruoja ir pavojus disciplinos nesilaikantiems investuotojams – svyravimų metu besiblaškant galima lengvai

atsidurti situacijoje, kai investicijos parduotos žemiausiame taške ir praleista proga pasinaudoti keliasdešimties procentų prieaugiu apsivertus rinkų tendencijoms.

FAA ir toliau primygtinai rekomenduoja investuotojams diversifikuoti investicijų portfelį ir renkantis akcijų fondus įvertinti geriausiai pasirodžiusius skirtinguose regionuose. Be to, geri fondų reitingai kai kuriuose prasčiau pasirodžiusiuose regionuose rodo, kad ten fondų valdytojai per pastaruosius 3 metus sugebėjo pasiekti geresnius grąžos/rizikos rezultatus nei palyginimui pateikti indeksai.

Priedas 1. Išsivysčiusių rinkų fondų reitingai (2006 09 30 – 2009 09 30)

Išsivysčiusios rinkos (valiuta LTL)	Grąža*	Rizika**	Nuostolių rizika***	Reitingas					
				2008.06	2008.09	2008.12	2009.03	2009.06	2009.09
Pasaulis									
MSCI World	-12.2%	17.5%	21.2%						
DnB NORD Equity Fund of Funds	-9.2%	18.5%	23.7%	--	--	--	--	--	5
Nordea 1 Global Value	-14.6%	19.6%	21.5%	2	2	4	3	4	4
SEB Fund of Funds - Equity	-12.3%	23.3%	31.0%	--	--	--	3	3	3
SEB Global	-15.6%	19.1%	22.8%	4	4	4	4	3	3
Nordea 1 Global Equity	-15.7%	19.5%	23.6%	3	3	3	4	3	3
Swedbank Fund of Funds 100	-14.8%	25.3%	32.5%	--	--	--	--	2	2
Europa									
MSCI Europe	-11.5%	20.3%	22.5%						
SEB Nordic	-9.5%	26.6%	30.2%	4	4	3	3	4	5
Nordea 1 European Equity	-11.8%	21.0%	26.1%	4	5	5	5	5	4
Nordea 1 Nordic Equity	-10.9%	27.7%	32.3%	4	3	3	2	4	4
Nordea 1 Swedish Equity	-11.6%	27.9%	28.9%	2	2	2	2	2	3
Nordea 1 European Value	-14.6%	21.5%	25.3%	2	3	3	3	3	3
Nordea 1 Danish Equity	-13.0%	28.2%	32.2%	3	3	2	2	3	2
SEB Europe Fund	-16.8%	24.2%	29.6%	--	--	--	--	1	2
Nordea 1 Norwegian Equity	-14.7%	36.3%	48.5%	3	3	1	1	1	1
WIOF Greece - Cyprus	-15.4%	30.0%	34.6%	--	--	--	--	2	1
Š.Amerika									
MSCI North America	-12.8%	17.4%	20.0%						
Nordea 1 North American Growth	-12.1%	23.8%	25.5%	3	3	2	3	4	4
ZPR Amerikos mažos kapitalizacijos įmonių fondas	-10.5%	29.0%	29.2%	2	3	5	4	4	3
SEB North America Chance/Risk	-15.1%	23.0%	27.0%	3	4	2	4	3	3
Nordea 1 North America Value	-21.8%	30.3%	31.7%	1	1	1	1	1	1
Tolimieji Rytai									
MSCI Far East	-14.4%	16.0%	17.2%						
Nordea 1 Far Eastern Value	-7.3%	26.1%	32.5%	2	2	3	5	5	5
SEB Japan	-19.4%	15.2%	17.4%	3	2	4	3	3	3
Nordea 1 Japanese Value	-19.7%	16.2%	18.7%	1	1	2	3	2	2

* – vidutinė metinė papildoma grąža (grąža virš 1 mėn. indėlių palūkanų)

** – papildomos grąžos standartinis nuokrypis

*** – neigiamos papildomos grąžos standartinis nuokrypis

Palyginamų indeksų rezultatai skaičiuoti darant prielaidą apie 0,5% dydžio įsigijimo ir pardavimo mokesčius

Šaltiniai: NASDAQ OMX, fondų duomenys, FAA skaičiavimai

Pastaba: dėl pokyčių NASDAQ OMX Centre išsivysčiusiose rinkose investuojančių fondų su 3 metų istorija skaičius keičiasi. Pasitraukusių fondų reitingai nebeskelbiami, o išlikusių fondų ankstesnių ketvirčių reitingai neperskaičiuojami.

Priedas 2. Besivystančių rinkų fondų reitingai (2006 09 30 – 2009 09 30)

Besivystančios rinkos (valiuta LTL)	Grąža*	Rizika**	Nuostolių rizika***	Reitingas					
				2008.06	2008.09	2008.12	2009.03	2009.06	2009.09
Baltijos šalys									
OMX Baltic	-21.5%	37.6%	41.1%						
Parex Baltic Sea Equity Fund	-13.8%	26.0%	34.3%	3	3	4	4	4	4
JT Baltijos akcijų fondas I	-13.4%	26.1%	31.6%	3	3	4	4	4	4
JT Baltijos akcijų fondas II	-14.3%	28.1%	35.6%	4	3	3	3	4	4
Prudentis Baltic Fund	-15.1%	31.3%	36.5%	--	--	3	3	3	3
WIOF Baltic Opportunities	-21.1%	32.3%	35.9%	--	--	--	--	3	3
NSEL 30 indekso fondas	-16.1%	37.4%	40.5%	2	2	2	3	3	2
Centrinė ir Rytų Europa									
MSCI EM Europe	-13.8%	35.7%	38.6%						
SEB NVS akcijų fondas	-8.6%	36.6%	40.4%	5	4	3	4	4	4
SEB Eastern Europe ex Russia	-11.7%	33.9%	45.3%	2	3	4	3	3	4
Nordea 1 Central & Eastern Europe Equity	-12.8%	36.0%	38.8%	--	--	3	3	3	3
SEB East Europe Small Cap	-13.0%	38.7%	41.7%	4	2	3	2	2	3
Invalda Naujosios Europos fondas	-30.1%	35.3%	46.4%	3	3	2	2	2	2
Invalda Centrinės ir Rytų Europos fondas	-27.8%	35.2%	48.6%	4	4	2	2	2	2
Swedbank Eastern Europe Equity	-31.4%	37.7%	44.3%	--	--	1	1	2	1
Swedbank Eastern Europe Real Estate	-32.1%	41.8%	51.9%	--	--	--	--	1	1
Rusija									
MSCI Russia	-18.6%	40.6%	45.3%						
WIOF Russian Opportunities	-13.0%	35.2%	45.2%	--	--	--	--	3	3
Parex Russian Equity	-9.8%	38.5%	46.9%	5	3	3	3	4	3
Invalda Rusijos fondas	-21.6%	32.5%	42.5%	--	--	--	3	3	3
Swedbank Russian Equity	-24.1%	43.8%	51.9%	--	--	1	1	1	1
Kiti regionai									
MSCI Emerging Markets	-1.2%	27.0%	31.1%						
SEB Emerging Markets	-1.8%	27.0%	29.4%	3	4	5	5	5	5
SEB Asia Small Cap ex. Japan	-8.5%	32.1%	34.0%	1	3	4	4	5	5
Swedbank Central Asia Equity	-30.4%	40.9%	49.9%	--	--	--	--	1	1

* – vidutinė metinė papildoma grąža (grąža virš 1 mėn. indėlių palūkanų)

** – papildomos grąžos standartinis nuokrypis

*** – neigiamos papildomos grąžos standartinis nuokrypis

Palyginamų indeksų rezultatai skaičiuoti darant prielaidą apie 0,5% dydžio išsigijimo ir pardavimo mokesčius

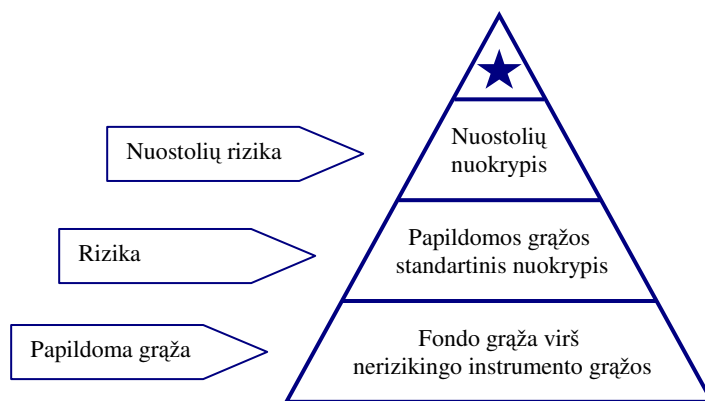
Šaltiniai: NASDAQ OMX, fondų duomenys, FAA skaičiavimai

Pastaba: dėl pokyčių NASDAQ OMX Fondų Centre besivystančiose rinkose investuojančių fondų su 3 metų istorija skaičius keičiasi. Pasitraukusių fondų reitingai nebeskelbiami, o išlikusių fondų ankstesnių ketvirčių reitingai neperskaičiuojami.

Priedas 3: FAA fondų reitingavimo metodika

Vykdydama savo misiją skatinti finansų ir investicijų rinkų plėtrą bei lavinti jos dalyvius, Finansų analitikų asociacija paruošė Lietuvoje platinamą fondų reitingavimo metodiką ir pristato akcijų fondų reitingus. Šie reitingai Lietuvos investuotojams suteikia galimybę lygiomis sąlygomis ir nesudėtingai palyginti užsienio valdytojų fondus, dažnai jau turinčius *Morningstar* ar *Standard & Poor's* reitingus, su Lietuvos profesionalų siūlomais fondais.

FAA fondų reitingavimo metodika parengta siekiant įvertinti fondų rezultatus, aktualius neprofesionaliems Lietuvos investuotojams. Fondo reitingas priklauso nuo trijų faktorių: per 3 metus pasiektos vidutinės papildomos grąžos (fondo grąžos virš nerizikingos grąžos), bendro rizikingumo (papildomos grąžos svyravimų) ir nuostolių rizikos (neigiamos papildomos grąžos).

Reitingas atsižvelgia ne į tiesiog bendrą fondo grąžą, bet į grąžą, viršijančią tam tikrą nerizikingos grąžos etaloną. Tokiu etalonu buvo pasirinkta Lietuvos banko skelbiama vidutinė namų ūkių trumpesnės nei 1 mėnesio trukmės naujų indėlių palūkanų norma – viena iš saugiausių Lietuvos investuotojui realiai prieinamų investavimo galimybių.

Finansų profesionalai kaip investicijų riziką paprastai įvardija investicijų grąžos svyravimo stiprumą. Jis dažniausiai apibūdinamas grąžos standartiniu nuokrypiu, kuris vertina svyravimus tiek į neigiamą, tiek į teigiamą pusę. Tuo tarpu neprofesionalūs investuotojai riziką dažniausiai suvokia kaip realius nuostolius – neigiamą grąžą. Dėl to FAA fondų reitingas vertina ne tik bendrus fondo grąžos svyravimus, bet ir kaip ženkliai tie svyravimai nukrypsta į neigiamą pusę (t.y. kaip smarkiai fondo grąža būna žemesnė nei nerizikinga grąža).

Taigi reitingo skaičiavimas remiasi dviem esminėmis prielaidomis. Pirmoji – investuotojui geriau yra kuo didesnė grąža ir kuo mažesnė rizika. Antroji – ribinis grąžos naudingumas mažėja, t.y. investuotojo patirto nuostolio (neigiamos grąžos) tokio paties dydžio teigiama grąža „neatperka“. Taip papildomai „nubaudžiami“ fondai, aukštesnę grąžą uždirbantys labai nestabiliai.

Dar viena FAA reitingo savybė yra ta, kad vertinama papildoma grąža po fondo platinimo ir išpirkimo mokesčių (valdymo mokesčiai jau būna įskaičiuoti į fondo vienetų kainą). Todėl pranašumą įgauna fondai, iš investuotojų imantys mažesnius mokesčius.

Šiuo metu reitingai suteikiami akcijų fondams, esantiems NASDAQ OMX Fondų Centre. Jame investuotojams patogiu greitu ir struktūruotu surinkti pagrindinę informaciją apie didžiąją dalį Lietuvoje platinamų fondų. Reitingai suteikti 27 brandžių rinkų ir 26 kylančių rinkų fondams. Kol kas imtis gana maža, tačiau ji bus pildoma atsiradus naujiems fondams, ar kitiems sukauptus minimalią 3 metų veiklos istoriją. Kita vertus, dėl šių priežasčių kurį laiką fondų reitingai gali dažniau keistis, ypač esančių ties aukštesnio/žemesnio reitingo „sandūra“.

Remiantis FAA metodika, aukščiausius reitingus lengviau pelnyti fondams, kuriems „pasisėkė“ investuoti į aukštą grąžą davusius regionus tiesiog dėl savo pasirinktos geografinės krypties. Tokiu būdu, paviršutiniškai žvelgiant, atrodo, kad neįvertinamas fondo valdytojo vaidmuo. Kita vertus, fondų grupavimas į labiau specializuotus pogrupius tiek brandžių, tiek kylančių rinkų grupėse geriau iliustruoja, kaip kiekvienas fondas pasirodė lyginant su keletu artimiausių savo konkurentų bei regioną reprezentuojančiu visuotinai pripažintu indeksu. Todėl investuotojai, strategiškai formuojantys subalansuotą ir diversifikuotą savo investicijų portfelį, turėtų atkreipti dėmesį ir į prastesnius reitingus gavusius, tačiau savo pogrupio lyderius.